

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. P. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. lapkričio 28 d. Nr. 242-518

Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. P. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta gyventojų turto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas namų turtas, esantis bute, kurio adresas: *(duomenys neskelbtini)*, nustatytas draudimo laikotarpis nuo 2017 m. spalio 9 d. iki 2018 m. spalio 8 d. Namų turtas buvo apdraustas „Maxi“ draudimo variantu, kuriam taikomos visų rizikų draudimo sąlygos. Draudimo liudijime nurodyta, kad namų turtas yra apdraustas 15 000 Eur draudimo suma. Draudimo liudijime pažymėta, kad papildomai apdraudžiama dviračio, kūdikio ar neįgaliojo vežimėlio vagystė už draudimo vietos ribų, namų turtas automobilyje, namų turto vagystė už draudimo vietos ribų, patalpoje, namų turto plėšimas už draudimo vietos ribų, draudėjui esant ne patalpose. Draudimo liudijime taip pat nurodyta, kad 2 900 Eur draudimo suma yra apdrausta turto savininko civilinė atsakomybė. Be to, draudimo liudijime įrašyta, kad „pagal šią sutartį prie objekto Namų turtas taip pat apdrausta: vertybės (draudimo vietoje) iki 25 proc. nuo draudimo sumos, bet ne daugiau kaip 15 000 Eur (tame tarpe: gryniesi pinigai iki 1 500 Eur), patikėtas turtas (draudimo vietoje) iki 3 000 Eur, svečių daiktai (draudimo vietoje) iki 600 Eur, naminiai gyvūnai (draudimo vietoje) iki 300 Eur, versliniai gyvūnai (draudimo vietoje) iki 1 500 Eur, žemės ūkio technika ir padargai (draudimo vietoje) iki 3 000 Eur, namų turtas pagalbinuose pastatuose, draudimo liudijime nurodytu adresu, iki 3 000 Eur (išskyrus vertybes), lengvojo automobilio papildoma įranga (draudimo vietoje) iki 600 Eur, lengvojo automobilio raktų, spynų pakeitimo išlaidos iki 300 Eur.“

2018 m. spalio 1 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2018 m. rugsėjo 24 d. sudužusį buto, kuriame yra apdraustas turtas, durų stiklą (toliau – Įvykis). 2018 m. spalio 3 d. raštu draudikas pareiškėją informavo, kad buto durys yra draudžiamos pagal buto draudimo sąlygas. Kadangi Draudimo sutartimi buvo apdraustas tik namų turtas, esantis bute, o butas nebuvo apdraustas, draudimo išmoka negali būti mokama.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu dėl Įvykio nemokėti draudimo išmokos, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad jam priklausantis turtas buvo apdraustas Draudimo sutartimi. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas Lietuvos banko prašė įvertinti, ar pagal Draudimo sutarties sąlygas draudimo išmoka, atlyginanti nuostolius dėl durų stiklo dūžio, turi būti mokama.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad, pagal Draudimo sutartį taikomas Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 060 (toliau – Taisyklės), galima apdrausti statinius (pastatus ir butus) ir namų turtą. Remiantis Taisyklių nuostatomis, durys yra priskiriamos prie statinio (pastato, buto) elementų, draudžiamų kartu su statiniu pagal statinių draudimo sąlygas. Atsižvelgdamas į tai, kad draudimo sutarties šalys, sudarydamos Draudimo sutartį, nesutarė dėl buto draudimo, draudikas mano pagrįstai atsisakęs mokėti draudimo išmoką dėl Draudimo sutartimi neapdraustiems buto elementams (durims) padarytos žalos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjai) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse Draudimo sutarties sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Nagrinėjamu atveju šalių ginčo dėl supažindinimo su draudimo liudijime nurodytomis individualiomis Draudimo sutarties sąlygomis ir Taisyklių nuostatomis nėra, todėl Taisyklės laikytinos Draudimo sutarties dalimi ir Taisyklėse bei draudimo liudijime nurodytos Draudimo sutarties sąlygos pareiškėjui yra privalomos.

Pažymėtina, kad Taisyklėse nustatyta, jog draudėjo pasirinkimu galima apdrausti pastatus – tai yra stogu apdengtus, tvirtai su žeme sujungtus statinius, kuriuose yra vienas ar daugiau kambarių ar patalpų, naudojamų žmonėms gyventi, ilsėtis, gyvuliams ar daiktams laikyti (pvz., gyvenamasis namas, gyvenamojo namo dalis, kotedžas, sodo pastatas, daržinė, tvartas, pirtis ir pan.) (Taisyklių 32 ir 33 punktai). Taisyklių 33.1 papunktyje nustatyta, kad, apdraudus pastatą, bus apdrausti pastato šie elementai: „pamatų konstrukcijos, rūsysis, mansarda, išorinės ir vidinės sienos, stogas ir lietvamzdžiai, saulės baterijos, kolektoriai, skirti pastato šildymui ar karštam vandeniui gaminti, krosnys, židiniai, kaminai / dūmtraukiai, esantys pastato išorėje, langai, vitrinos, durys, vartai, stacionari pastato išorės apdaila, vidaus apdaila, įskaitant santechnikos įrenginius (pvz., vonia, praustuvas, dušo kabina, unitazas ir kt.), kiti stacionarūs pastato elementai (pvz., antenos, stacionariai pritvirtintos prie pastato išorinių konstrukcijų, markizės ir pan.)“.

Taisyklių 35 punkte nustatyta, kad pagal Taisyklių sąlygas taip pat gali būti draudžiami butai – gyvenamosios patalpos, atskirtos nuo bendro naudojimo patalpų, kitų butų ar negyvenamųjų patalpų ir užregistruotos nekilnojamojo turto registre kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas. Taisyklių 35.1 papunktyje nustatyta, kad, apdraudus butą, bus apdrausti šie elementai: „vidaus sienos, pertvaros, vidaus apdaila, įskaitant santechnikos įrenginius, židiniai,

krosnys, kaminai / dūmtraukiai, esantys pastato išorėje, langai, vitrinos, buto įėjimo durys, butui priklausantys balkonai (lodžijos), kiti stacionarūs buto elementai“. Įvertinus statinių draudimo sąlygas, darytina išvada, kad kartu su statiniu yra apdraudžiamos visos esminės statinio dalys (stacionarūs statinio (pastato ir buto) elementai, vidaus apdaila, santechnikos įranga ir kiti statinio priklausiniai), kurios yra integruotos į statinį, taip pat apdrausti visi statinyje įmontuoti elementai, be kurių statinio funkcionavimas nėra įmanomas.

CK 4.15 straipsnyje nustatyta, kad esminėmis pagrindinio daikto dalimis laikomi daiktai, kurie įeina į pagrindinio daikto sudėtį ir su juo susiję taip neatskiriamai, kad be jų pagrindinis daiktas negalėtų būti naudojamas pagal paskirtį arba būtų pripažintas nevisaverčiu. Remiantis CK 4.13 straipsnio 2 dalimi, esminės pagrindinio daikto dalys yra pripažintinos antraeiliais daiktais, t. y. tik su pagrindiniais daiktais egzistuojančiais, pagrindiniams daiktams priklausančiais arba kitaip su jais susijusiais daiktais. CK 4.2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kilnojamas daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra nekilnojamojo daikto dalis, o to paties straipsnio 5 dalyje reglamentuota, kad kilnojamas daiktas fiziškai pritvirtintas ar kitaip prijungtas prie nekilnojamojo daikto, taip pat įeinantis į jį, bet nepraradęs savo individualių požymių, nelaikomas nekilnojamojo daikto dalimi. Remiantis teisės aktų nuostatomis ir Taisyklių 33 ir 35 punktų sąlygomis, buto durys, kaip funkcinė paskirtimi su butu nuolat susijęs daiktas, yra draudžiamos pagal buto draudimo sąlygas.

Remiantis Taisyklių 37 punktu, pagal namų turto draudimo sąlygas yra draudžiami namų apstatymui, buitiniam naudojimui ir vartojimui skirti *kilnojamieji* namų apyvokos daiktai. Taisyklių 37.1 papunktyje detalizuoti pagal namų turto draudimo sąlygas draudžiami daiktai (balnai, garso, vaizdo, foto aparatūra, buitiniai prietaisai, kompiuterinė, elektroninė technika, drabužiai, avalynė, patalynė, šviestuvai, karnizai ir kt.). Kaip minėta, pagal namų turto draudimo sąlygas apdraustų kilnojamųjų daiktų sąrašas yra ir draudimo liudijime. Nei draudimo liudijime, nei Taisyklėse nėra nurodyta, kad buto durys, kaip prie nekilnojamojo daikto (buto) prijungtas kilnojamas daiktas, savo funkcinė paskirtimi susijęs su butu, yra apdraustos pagal namų turto draudimo sąlygas. Priešingai, Draudimo sutarčiai taikomų Taisyklių nuostatos patvirtina, kad durys yra draudžiamos pagal statinių draudimo sąlygas, o draudimo liudijime nėra įrašytų buto durų, kaip buto dalies, draudimo sąlygų. Atsižvelgiant į tai, kad draudimo liudijime yra aiškiai nurodyta, kad Draudimo sutartimi buvo apdraustas tik namų turtas, o butui, kuriame yra apdraustas turtas, draudimo apsauga nėra teikiama, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią per įvykį sugadintoms durims padarytą žalą, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo M. P. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas